



Προτεινόμενα Θέματα Εξετάσεων Ομίλου Ευκλείδη

Λογοτεχνία Α' Γυμνασίου

Διδαγμένο κείμενο: «Το πιο γλυκό ψωμί του κόσμου»

Κάποτε ήταν ένας πλούσιος βασιλιάς, πολύ πλούσιος, που ό,τι επιθυμούσε η καρδιά του το 'χε. Όλα τα είχε, και τον έλεγαν ευτυχισμένο, ώσπου έπαθε μια παράξενη ανορεξιά και δεν είχε όρεξη να βάλει τίποτα στο στόμα του. Σιγά σιγά αδυνάτιζε, κι άρχισε να γίνεται γκρινιαρής και παράξενος. Πολλοί γιατροί επήγαιναν και τον έβλεπαν, μα τα γιατρικά τους τίποτα δεν μπορούσαν να του κάμουν. Η ανορεξιά του βασιλιά όλο και κρατούσε, κι εκείνος έρεβε μέρα με την ημέρα. Τίποτα δε λιμπιζόταν να φάει· ούτε «του πουλιού το γάλα», που λέει ο λόγος.

Οπού κάποια μέρα, έτυχε να περνάει από το παλάτι του ένας ασπρομάλλης γέροντας φτωχός, που ήτανε όμως σοφός κι ήξερε από γιατρικά. Του είπανε λοιπόν για το βασιλιά, κι ανέβηκε να τον δει. «Μήπως κουράζεσαι, βασιλιά μου;», τον ρώτησε. «Τι λες, γιατρέ μου», του λέει ο βασιλιάς. «Όλη μέρα ξαπλωμένος απάνου στο θρόνο μου, ούτε το μικρό μου δαχτυλάκι δεν κουνώ». «Μήπως έχεις έγνοιες και σκοτούρες για το λαό σου;» «Όχι, κάθε άλλο. Εγώ ζω ξέγνοιαστος, και καρφάκι δε μου καίεται για κανέναν!» «Μήπως επιθυμήσες ποτέ σου κάτι και δεν μπόρεσες να το 'χεις;» «Ούτε κι αυτό! Βασιλιάς είμαι, κι ό,τι γυρέψω, το βλέπω μπροστά μου!...».

Σκέφτηκε, σκέφτηκε λίγο ο γέροντας, ύστερα γυρίζει και λέει του βασιλιά: «Άκουσε, βασιλιά μου: Καθώς βλέπω, δεν έχεις τίποτα σοβαρό. Εκείνο που φταίει και δεν έχεις όρεξη να τρως, είναι το ψωμί που σου δίνουν στο παλάτι! Να διατάξεις να σου φέρουν να φας το πιο γλυκό ψωμί του κόσμου. Αν μπορέσεις να το 'χεις αυτό, τότε θα γιατρευτείς!».

Από την ίδια μέρα ο βασιλιάς έδωσε διαταγή στους φουρναραίους του παλατιού να ζυμώσουν και να του ψήσουν «το πιο γλυκό ψωμί του κόσμου!». Έπεσαν με τα μούτρα στη δουλειά οι ψωμάδες σ' όλο το βασίλειο, ποιος θα κάμει στο βασιλιά το πιο γλυκό ψωμί! Ζύμωσαν με ζάχαρη κι ανθόγαλα κάθε λογής ψωμιά και του τα 'φερναν στο παλάτι να τα δοκιμάσει. Μα κανένα απ' όλα εκείνα τα ψωμιά δεν άνοιγε την όρεξη στο βασιλιά. Ούτε κι ήθελε να τα φάει. Το 'να του μύριζε, τ' άλλο του βρομούσε. Ωσπου μια μέρα, έξω φρενών ο βασιλιάς, έστειλε ανθρώπους του να πάνε να βρουνε το γέροντα και να τον ξαναφέρουνε μπροστά του. Έτσι λοιπόν κι έγινε.

«Θα σε κρεμάσω, που με ξεγέλασες!», του φώναξε ο βασιλιάς μόλις τον είδε. «Γιατί, βασιλιά μου;», τον ρώτησε ο γέροντας. «Γιατί το γλυκό ψωμί, που είπες να μου φτιάξουνε να φάω, δε μου έκαμε τίποτα!» «Μπα;», έκαμε ο γέροντας. «Φαίνεται πως το ψωμί που σου ζύμωσαν, δεν ήταν τόσο γλυκό όσο έπρεπε!» Ο βασιλιάς ήταν πάλι έτοιμος ν' αγριέψει, μα είδε το γέρο που κάτι συλλογιζότανε, και περίμενε.

«Άκουσε, βασιλιά μου», του λέει ο γέροντας ύστερ' από λίγο. «Αν θέλεις να δοκιμάσεις στ' αληθινά το ψωμί που θα σε γιατρέψει, πρέπει να 'ρθεις μαζί μου για τρεις μέρες μονάχα και να κάνεις ό,τι σου λέω. Αν δε γίνεις καλά, είσαι ελεύτερος να μου πάρεις το κεφάλι!»

Κι ο βασιλιάς, παιδί μου, θέλοντας και μη, δέχτηκε να πάει μαζί με τον παράξενο γέροντα, εκεί που του 'λεγε. Φόρεσε κι αυτός φτωχικά ρούχα, ποδέθηκε παλιοπάπουτσα, πήρε κι ένα μπαστούνι στα χέρια του κι έφυγε κρυφά από το παλάτι, μακριά, κι επήγανε στον κάμπο, εκεί που καθόταν ο γέροντας, σε μια καλύβα, μέσα σ' ένα χωράφι σπαρμένο.

Ξημερώνοντας, έδωσε ο γέροντας στο βασιλιά ένα δρεπάνι και του λέει: «Έλα να θερίσουμε!». Έπιασε ο βασιλιάς και θέριζε μες στο λιοπούρι ολάκερη μέρα. Έκαμε καμιά σαρανταριά δεμάτια στάχια. Ήρθε το βράδυ, πέσανε ξεροί να κοιμηθούνε. Ούτε φαΐ όλη μέρα, ούτε τίποτα. Έμενε, βλέπεις, κι ο γέροντας νηστικός.



Προτεινόμενα Θέματα Εξετάσεων Ομίλου Ευκλείδη

Λογοτεχνία Α' Γυμνασίου

Την άλλη μέρα, πρωί πρωί, ξύπνησε ο γέροντας το βασιλιά και του λέει: «Σήκω τώρα, να πάρουμε όλ' αυτά τα δεμάτια, να τα πάμε στ' αλώνι να τ' αλωνίσουμε!». Κουβάλησε στην πλάτη του ο βασιλιάς περισσότερ' από τα μισά, κι ύστερα όλη μέρα, γκαπ γκουπ, τα κοπάνιζε με το δάρτη, ώσπου κάμανε το σάρι σωρό, τ' ανεμίσανε και το βάλανε στο σακί. Κι όλη μέρα την περάσανε πάλε έτσι, νηστικοί κι οι δυο τους, μόνο λίγο νερό ήπιανε από τη στέρνα, που ήτανε κοντά στην καλύβα. Πέσανε πάλι κουρασμένοι το βράδυ και κοιμηθήκανε.

Την τρίτη μέρα, το χάραμα, ο γέροντας σήκωσε το βασιλιά: «Ξύπνα», του λέει, «τώρα να πάμε το σάρι μας στο μύλο να τ' αλέσουμε! Πάρ' το εσύ στην πλάτη σου, γιατί εγώ δεν μπορώ, και πάμε εκεί στην κορφή του βουνού, που 'ναι ο μύλος». Τι να κάμει ο βασιλιάς, αφού έτσι ήτανε η συμφωνία, φορτώνεται το σακί στην πλάτη, και κουρασμένος κι ελεεινός το κουβάλησε στην κορφή. Τώρα αρχίνησε και να πεινάει, μα δεν έλεγε ακόμα τίποτα.

Αλέσανε το σάρι τους, και για να μην τα πολυλογούμε, γυρίσανε κατά το μεσημέρι στην καλύβα, πάλι ο βασιλιάς φορτωμένος τ' αλεύρι. «Ελα τώρα να ζυμώσουμε», του λέει ο γέρος. Ξεχώρισε ως δέκα λίτρες αλεύρι, το 'ριξε στη σκάφη κι έβαλε το βασιλιά να ζυμώνει. Ύστερα τον έστειλε στο λόγγο να κόψει ξύλα, κι αργά κατά το βράδυ βάλανε κι εκάψανε το φούρνο, για να ψήσουνε 3-4 καρβέλια. Ο βασιλιάς τώρα πεινούσε κι επερίμενε πότε να ψηθούν τα ψωμιά, για να φάει! Μα πιο πολύ τα λιμπιζόταν, όταν άρχισε να βγαίνει από το φούρνο η μυρωδιά τους. «Πεινάω πολύ», λέει του γέρου. «Περίμενε και θα φας!», του απάντησε κείνος.

Σε λίγο βγήκανε τα καρβέλια, αχνιστά και ροδοψημένα. Σαν πεινασμένος λύκος τότε ο βασιλιάς άρπαξε το καρβέλι, το έκοψε με τα χέρια του κι άρχισε να τρώει. Μα με την πρώτη μπουκιά που κατάπιε, το πρόσωπό του έγινε κόκκινο από χαρά και φώναξε: «Μάλιστα! Αυτό είναι το πιο γλυκό ψωμί του κόσμου! Κι όμως ούτε μια κουταλιά ζάχαρη δεν έριξα στο ζυμάρι του!». Τότε ο γέροντας χαμογέλασε και του είπε: «Βασιλιά μου, πρέπει να ξέρεις πως η ζάχαρη του ψωμιού σου ήταν ο ιδρώτας που έχυσες για να το φτιάξεις. Τώρα είσ' ελεύτερος να ξαναπάς στο παλάτι σου. Κοίτα μονάχα να δουλεύεις αποδώ κι εμπρός, και θα δεις πως η όρεξη δε θα σου λείψει».

Ο βασιλιάς ακολούθησε την ορμήνια του γέροντα, κι όταν γύρισε στο παλάτι του, δούλευε κάθε μέρα για το λαό του, εκατέβαινε και στον κήπο του γι' άλλες δουλειές, κι από τότε γιατρεύτηκε από την ανορεξιά κι έτρωε καλά, που μακάρι να τρώαμε κι εμείς έτσι!

A. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (40 μονάδες)

1. Να απαντήσετε με συντομία στις παρακάτω ερωτήσεις. (20 μονάδες)

α) Ποιο πρόβλημα αντιμετώπιζε ο βασιλιάς στην αρχή του κειμένου;

.....
.....

β) Ποιες απαντήσεις έδωσε ο βασιλιάς στις ερωτήσεις του γέροντα; Τι φανερώνουν αυτές για τον τρόπο ζωής του;

.....
.....



Λογοτεχνία Α' Γυμνασίου

γ) Για ποιον λόγο τα ψωμιά που έφτιαξαν οι φουρναραίοι του παλατιού δεν ικανοποίησαν τον βασιλιά;

.....
.....

δ) Ποιες εργασίες έκανε ο βασιλιάς κοντά στον γέροντα;

.....
.....

ε) Πώς αλλάζει η ζωή του βασιλιά στο τέλος της ιστορίας;

.....
.....

2. Να βάλετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονική σειρά. (10 μονάδες)

Σειρά	Γεγονός
	Ο βασιλιάς δοκιμάζει το ψωμί που έφτιαξε μόνος του και ενθουσιάζεται.
	Ο γέροντας επισκέπτεται το παλάτι και μιλά με τον βασιλιά.
	Ο βασιλιάς διατάζει να του ετοιμάσουν το πιο γλυκό ψωμί του κόσμου.
	Ο βασιλιάς εργάζεται σκληρά για τρεις ημέρες κοντά στον γέροντα.
	Ο βασιλιάς επιστρέφει στο παλάτι και ακολουθεί τη συμβουλή του γέροντα.

3. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες. (10 μονάδες)

Πρόταση	Σ	Λ
α) Ο βασιλιάς φρόντιζε καθημερινά για τα προβλήματα του λαού του.		
β) Οι γιατροί του παλατιού κατάφεραν να θεραπεύσουν τον βασιλιά.		
γ) Ο γέροντας ήταν φτωχός, αλλά σοφός.		
δ) Ο βασιλιάς πείνασε πραγματικά μόνο αφού εργάστηκε σκληρά.		
ε) Το κείμενο δείχνει ότι η εργασία μπορεί να αλλάξει τον άνθρωπο.		



Β. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (30 μονάδες)

4. Να παρουσιάσετε τον χαρακτήρα του βασιλιά στην αρχή και στο τέλος του κειμένου. Να στηρίξετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο. (10 μονάδες)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βασικός διδακτικός σκοπός του κειμένου; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε μία σύντομη παράγραφο 4-5 σειρών. (10 μονάδες)

.....

.....

.....

.....

.....

6. Να σχολιάσετε τη φράση του γέροντα: «η ζάχαρη του ψωμιού σου ήταν ο ιδρώτας που έχυσες για να το φτιάξεις». Τι σημαίνει η φράση αυτή μέσα στο κείμενο; (10 μονάδες)

.....

.....

.....

.....

.....



Προτεινόμενα Θέματα Εξετάσεων Ομίλου Ευκλείδη

Λογοτεχνία Α' Γυμνασίου

Γ. ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ (15 μονάδες)

7. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη για καθεμία από τις παρακάτω. (6 μονάδες)

Λέξη	Συνώνυμη
γκρινιάρης	
ξέγνοιαστος	
ορμήνεια	

8. Να αποδώσετε με δικά σας λόγια τη σημασία των παρακάτω φράσεων. (9 μονάδες)

- «του πουλιού το γάλα»:
- «έξω φρενών»:
- «το λιμπιζόταν»:

Δ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (15 μονάδες)

9. Με αφορμή το κείμενο, να αναπτύξετε σε 80-100 λέξεις το παρακάτω θέμα: (15 μονάδες)

Γιατί ο κόπος και η προσωπική προσπάθεια κάνουν τον άνθρωπο να εκτιμά περισσότερο όσα αποκτά;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!